

Werk

Titel: Antibodini luridici Prodromus

Autor: Klengel, Christian; Coch, Dietericus

Verlag: Literis Röhnerianis

Ort: Wittebergae

Jahr: 1658

Kollektion: VD17-Mainstream

Gattung: Dissertation:jur.

Digitalisiert: Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen

Werk Id: PPN757418236

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN757418236>

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=757418236>

LOG Id: LOG_0003

LOG Titel: Caput Secundum.

LOG Typ: chapter

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

state deniq; exuto Imperatore, & num Iudex ejusdem salutari mereatur, meum non erit definire. Quidquid sit, spes Palatino superest recipiendi dignitatem pristinam, deficiente lineâ Guilhelmiânâ masculinâ, *per Instrum. Pac. Osnabr. art. IV.* Mantissæ loco duo subijciam. Primò Bodinus gentilia Principum jura beneficio Religiosæ Pacis renovata ait, post diuturnas bellorum civilium clades. At ego de pactis hujusmodi successoriis nihil inibi reperio. Secundò tradit, *ad obscuras familias hæc pacta non pertinere, ut jura publica, quantum quidem fieri potest, omnium communia sint & eadem.* Sanè pacta successionis reciproca nolim privatis demere penitus, *Treutl. Vol. I. D. VI. th. IX. lit. B. D. Carpzov. lib. V. respons. jur. tit. I. res. V.* Resistit enim favor militum, & conjugum favor resistit.

CAPUT SECUNDUM.

I. Haud datur libertas nullis astricta legibus.	XII. Pœna adulterii qualis in fœmina jure Justiniano?
II. Libertatis desiderium populo subdito non parit justam belli causam.	XIII. Ob graves inimicitias separatio quoad torum & mensam obtinet.
III. Princeps non omnibus solutus est legibus.	XIV. Inter conjuges non est locus famosis actionibus.
IV. Jus Naturæ, an nunquam aberret à jure Divino?	XV. Libertas promiscua divortiorum haud probanda, auctoritate Magistratus eliminatâ.
V. Vocabulum concubinae ambiguum est.	XVI. Matrimonium mutuo consensu sive potius dissensu an dissolvendum?
VI. An liceat marito injicere manus uxori?	XVII. Maritis debetur obsequium atq; reverentia.
VII. Inter desponsatos stuprum non admittitur.	XVIII. Interdum splendor à marito, interdum ab uxore pullulat.
IX. Tempus, quo se exerit maritale imperium, explicatur.	XIX. Uxor sequitur maritum exulem. An & vagabundum?
IX. Filiosfam. non denegandum imperium in uxorem.	XX. De dominio dotis. Item de differentia Juris Divini, ac Naturalis præcipientis & permittentis.
X. Filia nondum emancipata nubens est in potestate mariti.	
XI. Quo sensu dicatur marito jus vitæ ac necis competisse?	

I. **P**Erduxit me ordo ad caput III. Bodini, cujus initium libertatem nullis astrictam legibus à natura datam inculcat. Verum ego, pace Bodini, nullam ejusmodi libertatem, legibus omnino solutam, agnosco. Hinc Florentino in *L.IV. D. de stat. hominum* *libertas est naturalis facultas ejus, quod cuiq[ue] facere libet, nisi quid vi, aut jure prohibetur.* Scilicet legum iccirco omnes servi sumus, ut liberi esse possimus. Deinde nec ad jus naturale positivum (ut Bodinus sentire videtur) sed ad negativum libertatem refero th.II. cap.IV. Obstat dixeris, quod libertini non naturæ, sed domino acceptam ferant libertatem, ut malè concocta videatur definitio J.Cti. Summatim regeo, per manumissionem parari minimè novam libertatem, sed facultatem illam, quam servitus impediēbat, restitui, *Ludwell. ad S.I. Inst. de jur. person.*

II. Pergit Bodinus libertatem à natura concessam alterius imperio ac potestati subicere. Sed annc libertas sive singulorum, sive civitatum, i.e. *ἀνθρώπινα*, quasi naturaliter & semper quibusvis competat, jus bello præstare potest? Negat Grotius lib.II. de *J.P. & B. c.XXII. n.XI: Libertas* (inquiens) *cum naturâ competere hominibus aut populis dicitur, id intelligendum est de jure naturæ præcedente factum omne humanum, & de libertate* *ἐξ ἐξουσίας*, non de ea, quæ est *κατὰ ἐξουσίαν*, h.e. ut naturâ quis servus non sit, non ut jus habeat, ne unquam serviat. Nam hoc sensu nemo liber est.

III. Porro duplex est potestas Bodino nostro, publicâ, & privata. Publicam, eorum nempe, qui summum imperium habent, legibus solvit. Ego sanè distinguendum esse reor (quod & alibi Bodinum fecisse comperior) inter Principem verè talem, & tyrannum, inter vim legis coactivam, ac directivam, *Fachin. lib.I. contr. jur. c.II. Excellentiss. Dn. Ziegler. exercit.I. de Jurib. majest. th.XV.* inter leges divinas, naturales, & positivas, *D.Hahn. Obs. ad D. de LL. n.VII.* Nec modò legibus certis tenetur Princeps, sed & contractibus ejusdem, quos leges appellare detrecto, præeunte Grotio II. de *J.P. & B. c.XIV. n.IX.* obligatio subest, licet non eadem ubiq[ue]. Princeps enim quâ privatus contrahens & civiliter & naturaliter obligatur, ut Princeps,

ceps, jure solo naturæ tenetur, *Grot. dict. loc. n. VI. Hahn. obs. ad D. de constit. Princ. in fin.*

IV. De eo jure dubitatur: an semper congruum sit juri divino? Ita sentire videtur Bodinus: *Recta ratio à divina voluntate per se ipsa nunquam aberrat.* Illud enim verè ac propriè jus est naturale, quod ex recta ratione & simplici hominis naturali notitia fluit, §. I. *Inst. de J. N. G. & C.* Impropriè jus naturale dicitur, quod natura omnia animalia docuit, *pr. l. cod. tit.* Neq; patior, illud secundarium, hoc primævum (ut loquuntur) appellari. Disficientem audire lubet Grotium; *Monemur cavere à dicto Covarruvie, non pati humanam cognitionem, juris naturalis non ignaram, quicquam naturali ratione permitti, quod apud Deum, qui ipsamet natura est, non sit idem permisum. Nam Deus, qui ita auctor est naturæ, ut & supra naturam agat libere, jus habet nobis leges præscribendi etiam de his rebus, quæ naturæ suæ libere, indefiniteq; sunt, multoq; magis ut debeatur id, quod naturæ honestum est, etsi non debitum.* Aliàs quæri solet: an jus naturale à Decalogo differat? Negat Frantzk. *Comm. in D. de J. & J. n. CXIV.* si effectum respexeris,

V. Veniamus ad imperium mariti, quod uti adversus uxorem illi largitur, ita in concubinam prorsus abnegat concubino Bodinus. At solvenda erit ambiguitas vocis concubinæ, ne mali aliquid ubiq; suspiceris audito nomine. Impropriè concubina veram quidem notat uxorem, sed quæ concubina nuncupatur intuitu effectuum nonnullorum civilium, *D. Hahn. Obs. ad D. de concubin. Grotius; Observandum est, concubinatum quendam verum ac ratum esse conjugium, etsi effectibus quibusdam juris Civilis propriis privetur, aut etiam effectus quosdam naturales impedimento legis civilis amittat, Lib. II. de J. P. & B. c. V. n. XV. Adde cap. VII. n. IIX.* Propriè concubina fœmina est soluta, minus honesta, quam quis concubitus gratiâ alit, submœnianarum osor. De hac verba sua concepit Politicus, cui neq; Jus Canonicum, neq; Jus Divinum vetus ac novum, neq; jus positivum novissimum faveret, odio turpitudinis. Catero qui *L. XXIV. D. de rit. nuptiar.* perniciosam æstimare cum Bodino detrecto. Quidni enim honestum potius, quam inhonestum

itum præsumere anheles? postquam jure civili nuptias consen-
 sus facit, *L. XXX. D. de R. J.* eorum nempe qui contrahunt, &
 quorum in sacris positi reperiuntur contrahentes, *Joh. Neldel.*
ad d. l. XXX. Nonne filius ex uxore adulterii insimulata natus
 legitimus præsumitur? Ita videtur Gailio II. *obs. XC VII. n. VII.*
 Non diffiteor tamen, Jure Canonico, & moribus nostris absq;
isogloyia justum nequaquam censerī matrimonium, *can. l. II.*
II. l. & seqq. c. XXX. q. V. can. XIX. c. XXXV. q. II. & III. can. IV.
c. III. q. IV. cap. III. de clandest. despons. quamvis illa non sit de
 essentia, uti docet Hahnus noster *obs. ad D. de his qui sui vel*
alien. jur. n. II. Item de rit. nuptiar. n. V. Add. Cunr. Ritterbus. lib.
II. different. Jur. Civ. & Can. c. XIIX.

VI. Sed redeo ad imperium mariti, quod usq; adeo ex-
 tendit Bodinus, ut marito licentiam impertiat inijciendi ma-
 nus in uxorem. Jure mariti id minimè licere putaverim, *Petr.*
Theodoric. diss. X. colleg. crimin. th. IV. lit. B. In gratiam quippe
 imbellis sexus hoc pugnat argumentum: Quodcunq; nodum
 amoris conjugalī & propensionis discindit, marito non est
 permittendum temere. Atqui gasfari in uxorem verberibus
 nodum conjugalī amoris & propensionis discindit. Ergo gas-
 fari in uxorem verberibus marito non est permittendum.
 Chrysosthomus: *Nullum sit tam magnum peccatum, quod ad ver-*
berandam uxorem vos viros compellat. Ultima namq; ignominia
est non ejus, qui verberatur, sed qui verberat. Nihilominus alii
 modicam castigationem non invident marito, provocato ni-
 miopere. Sicubi autem animadversione & castigatione opus
 est, ea contumeliā vacare debet. Svadet hoc Nov. CXVII. c. XIV.
Add. Joh. Oldendorp. class. VII. art. XII.

VII. Plus momenti habet, quod Bodino placet, sponsum
 in sponsam involantem, eiq; stuprum inferentem capite puni-
 endum esse. Suffragium tegit, imo verò negat *L. un. C. de npt.*
virgin. in qua sponsam suam per vim rapiens haud meretur ini-
 punitatem. Supposititium aliis videtur sponsæ vocabulum,
Gothofr. ad d. L. un. lit. H. Quicquid id est, raptum & stuprum
 differre nemo ambigit. Sed nec stuprum inter desponsatos
 admitti dixerim, licet Ordinationem Ecclesiæ contempnim

conterant effræni libidinis impetu agitati. Deniq; nec violentiam inter eos præsumo, qui animo juncti corporum conjunctionem non adeo abhorrent anticipatam.

II X. Ab ista corporum conjunctione tempus auspiciatur Bodinus, quo imperii maritalis splendor sese exerit: *Sic statuo* (inquit) *non esse partum ejusmodi contractu maritali imperium, nisi maritum uxor secuta fuerit, cum Theologorum, ac Pontificum decretis, quorum maxima est auctoritas, quoties de jure connubiorum disputatur, vix ulla nuptiarum ratio habeatur, nisi corporum mutuâ conjunctione contracta sint. Quod multarum gentium moribus disertè exceptum est, cum de communicandis utilitatibus, quæ ex connubio quæsitæ fuerint, disputatur. Sed post eam, quam diximus, maris ac femina legitimam conjunctionem uxor est in potestate mariti.* Totus hic diversus sum à Bodino. Primò non astipulor connubium appellanti contractum, licet idem velit Wesembec. *parit. ad D. de sponsal. n. I.* alios contractus rerum, alios personarum ostentans. Ego verò omnes omnino contractus rerum, nullos personarum esse summâ defendam confidentiâ. Nec Ludovicus Molina matrimonium inter contractus consensu fretos bellè collocat. Summatim matrimonium non esse contractum existimo, nisi latissimè. Deinde satis minimè facit Bodinus, qui conjunctis demum corporibus mariti imperium suscitari autor est. Ergone imperium illi præripies, qui ob impotentiam coire nequit, quam vel casu, vel ætate contraxit? Rectius statim post *ἰεργλογίας* imperio maritali vela pandimus. Deniq; utilitates matrimonii non nisi post arctam eam conjunctionem Bodinus communicari censet. Sanè ubi statuto invaluit successio conjugum invicem, illa non expirat, si alteruter post actum *ἰεργλογίας* reliquias spiritus egerit, nondum mixtis corporibus, *Hahn. Obs. ad D. de sponsal.* In hisce verò terris ingressum tori conjugalis desiderari me haudquaquam latet, inspectâ constitutione XIX. Electoris Augusti *part. III.*

IX. De filio familias quæritur, an in uxorem habeat imperium? Inficiatur Bodinus, fulciens sententiam suam benivolentiâ tituli institutionum, quibus modis jus potestatis solvitur. At

ruinæ proximus est, nisi adhibuerit repagula, optanda magis, quàm speranda. Nisi fallor, decepit eum Ulpianus malè intellectus: *In sua potestate non videtur habere, qui non est sue potestatis*, L. XXI. D. ad L. Jul. de adult. Porro graviter molesteq; fero, dum Bodinus uxorem sui juris, si filiosam. nupserit, & in soceri domum commearit, unà cum marito soceri potestatem subire amat, invitâ admodum jurisprudentiâ. Etenim si rem nobiscum rectâ reputamus viâ, in potestate nostra sunt liberi ex justis nuptiis procreati, pr. I. de patr. potest. legitimati, §. fin. I. de nupt. adoptati, tot. tit. I. de adopt.

X. Nec minus iniquus est Bodinus juri nostro, iniquitatem illi obtrudens: *Ac profecto iniquum videtur, quod legibus Romanis cautum est, nisi filiasam. emancipata sit à patre, etiamsi desertâ domo paternâ mariti domicilium sequatur, non sit in mariti, sed in patris potestate futura.* Litori loquitur, nec quicquam fatragine legum proficit. Subit verò Treutlerum mirari, quod is Vol. II. Diss. VI. lib. VII. lit. I. comitem se prabeat vel sectatorem, cujus conatum refutat Bachovius, ut verbis meis non opus sit. Quod annexit Bodinus, moribus nostris paternâ potestate eximi filiam, quæ maritum elegit, pervulgatum est Jure Saxonico, D. Hahn. Obs. ad D. de his qui sui vel alien. Jur. Secus est in filio cojure, D. Ludwell. ad §. VI. I. quib. mod. jus potest. solvit. D. Hahn. obs. ad D. de adopt. n. VII. Add. constitut. Elector. August. X. part. II. Georg. Schulz. Synops. Instit. quib. mod. jus potest. solvit. §. VI. lit. D.

XI. Sed nec quod de jure vitæ ac necis in uxorem Bodinus memorat, aliter explicare amo, quàm de impunitate fortè agendi, quæ impropriè jus dicitur. Nam primum lex jus necis non habet in omnes, ex quovis delicto, sed demum ex delicto tam gravi, ut mortem mereatur. Deinde lex nec debet, nec solet jus dare, etiam eos, qui mortem meruerunt, privatim interficiendi, nisi in criminibus valde atrocibus. Alioqui frustra instituta esset judiciorum autoritas, Grøt. II. de J. P. & B. c. I. n. XIV. Imo verò nec impunitatem mereri dixerim maritum, qui uxorem in adulterio deprehensam impetu tractus doloris interfecit, L. XXXIX. §. IIX. D. ad L. Jul. de adult. Adulterii ream porro quod

quod attinet ad conjugem, istius poenam proximorum arbitrio
quondam permisam fuisse ex Bodino accipimus. At nec hodie
maritus solus genialis tori vindex est, sed etiam proximis, ne-
cessariisq; personis copiam accusandi deferri placuit, *L. XXX.
C. ad L. Jul. de adult.* non aliis, *D. Ludvell. ad §. I. Inst. de publ.
judic.* Quid si uxor adulterii rea lenocinium allegaverit, an re-
pellet maritum ab accusatione? Lenocinium maritum quidem
onerat, non tamen excusat mulierem, *L. II. §. V. D. Jul. de adul-
ter.* Extraneus autem nequaquam lenocinium objiciens, postea-
quam reus factus est, se relevabit, nec maritum poenae subijciat,
*d. l. II. §. VII. Varietatis ratio haec est, autore Cujacio Lib. XX.
observ. c. VII. quia uxor, quae marito lenocinium objicit, retorquet
in eum crimen, & cuilibet reo quandocumq; retorquere crimen licet
in accusatorem.* Extraneus objecto lenocinio non retorquet cri-
men, quoniam non ipse lenocinio plectus est, sed mulier. *Add. Rit-
tersbus part. IV. Jur. Justin. cap. X. n. V.*

XII. Cæterum si Bodino assentimur, ab adulterii poena
immunes reddidit foeminas Justinianus: *Theodora* (ait) *Justi-
niani Aug. uxor, quæ fasces imperii marito sanè stupido & illitera-
to principi ademerat, cum omnia beneficia foeminis adversus mari-
tos tribueret, eas etiam adulterii poenâ liberavit.* Non diffiteor
quidem, jure Justinianeo mitiorem dictatam fuisse poenam
uxoribus, quam viris adulteris; attamen vix præsumo, Legisla-
torem contemptâ enormitate delicti sibi quicquam persuaderi
passum fuisse. Alia mitigationis ratio arridet Carpzovio *part.
II. crimin. quest. LIII. n. X.* Sed nec vela ita famæ suæ dedisse au-
gurator Justinianum, ut fasces imperii, verè fasces, conjugii
transmitteret, nisi eos, qui consiliis interdum assistunt, impera-
re dixeris, illos, qui consilia expetunt, parere. Deniq; quâ fronte
stupidum atq; illiteratum exclamare Justinianum nostrum po-
tuerit Bodinus me latet, nisi impudentiam & veri odium alle-
gaveris. Adi saltem & audi *D. Arumæum Vol. I. discurs. Academ.
de jur. publ. disc. XXXIV. tb. III. D. Ungepauer. exerc. Justin. I.
D. Ludvell. disp. I. ad Inst. tb. II. lit. C. D. Adam. Ricc. de quant. &
qualitat. Jur. Rom. aphor. XII. Platin. de vit. Pontif. Roman. sub Bo-
nis. II. eruditionem Principis commendantes. Sequi hunc alios
Princi-*

Principes convenit, ut ipsi regant, non regantur à sycophantis. Sufficiet autem illa nosse, quæ commendent, & juvent, *Lips. I. Polit. c. X. §. XIV. in not. Zevetor. obser. Polit. ad Sueton. Caesar. c. LVI.*

XIII. Præter adulterium, cujus ante meminimus, sola malitiosa desertio operatur divortium. Sævitia quippe intolerabilis, ut & insidia, atq; inimicitia capitales torum modò ac mensam separant, cum semper fere spes reconciliationis subsit, *D. Habn. obs. ad D. de divort. & repud. n. IX. Add. D. Carpzov. lib. II. Jurisprud. Confessor. tit. XII. defin. CCX.* Apparet hinc, quid tribuendum sit Bodino: *Nostri moribus integrum est uxori ob injurias graves illatas à marito repudium in jure petere. Neq; enim injuriarum actio conjugibus inter se permitti debet.* Quasi verò nulum aliàs suppeteret remedium abolendæ injuriæ? Hic illud quæram: an maritus ab uxore ob sævitiam se junctus restituere teneatur bona dotalia, adempto penitus usufructu? Non puto. Sed nec successione, aut portione, vigore statuti alicujus fortè debitâ, privari meretur. *Finckelb. obs. XXXI.*

XIV. Illud rectius asseritur à Bodino, expilatæ hæreditatis, & furti actionem conjugibus inter se, aut hæredibus alterutrius adversus alterum lege prohiberi, propter connubii dignitatem, *L. I. L. II. D. de act. rer. amot. L. IV. C. de crimin. expilat. hered.* Sed quæritur, an in solidum, an verò in id tantum, quod ad illos pervenerit, teneantur hæredes? Posterius amplectar svasu *L. III. C. rer. amotar.* Oppones, quod rerum amotarum actio sit rei persecutoria, *L. XXVI. D. de action. rer. amot.* qualis in solidum adversus hæredes dari sivevit, *L. X II. D. de O. & A.* Responsio est in promptu. Sed nec officit mihi *L. VI. §. IV. D. de act. rer. amotar. junct. L. IX. D. de condition. furtiv.*

XV. Quem laudavi modò, denuo in scyllam incidere comparior Bodinum, dum ad superbiam feminarum, & maritorum iracundiam coercendam nullam sanctiorem legem judicat, quam quæ repudiandæ uxoris jus integrum dat marito, si vel minimum ei displicuerit. Prorsus nihil abest, quin Carvilianum seculum reducat Bodinus, à quo abhorrent leges nostræ, ut sibi res suas meritò habeat. Præterea nihil perniciosius videtur Bodino, quàm conjugem,

*jugem, qui repudia querat; non aliter id impetrare posse, quam
causâ judicibus probatâ. Ego certè perniciosissimam istam sen-
tentiam in vitio pono. Egregiè D. Carpzovius: Multum differe
separatio conjugum quoad torum & mensam à vero divorzio, ne
haud parum errent Canonista, hacce duo confundentes. Conveni-
unt nihilominus in eo, quod nec divorzium, nec separatio quoad to-
rum & mensam propriè fieri queat ausu conjugum, sed Magistratus
ecclesiastici auctoritas accedat necesse est, lib. II. Jurisprud. Con-
fessor. tit. XII. defin. CCXI. num. I. II. Dissentit Bellarmin. de ma-
trim. c. XIV. separationem quoad torum privato conjugum ar-
bitrio relinqvens. At licentiam hanc de eo casu solo largitur
Carpzovius, quo propter obscenitatem innocens ab adultera
abstinet, ne crimen condonasse existimetur. Neq; tantum
Magistratus auctoritatem desidero magnopere, sed & causa ex-
ponenda erit rupturæ. Ita D. Carpzovius: Cum separatio non
obteneat, nisi justa subsit causa, haud certè fieri poterit absq; prævia
cognitione Magistratus, cujus solius judicio permittendum, quenam
causa probabilis & sufficiens habeatur, dict. loc. n. VII. Confer Ar-
nold. Corvin. aphorism. adjus Can. lib. II, tit. XV. XVII.*

XVI. Postquam verò exemplis Hebræorum contrariis
satis debacchatus est Bodinus, denuò ad libidinem suam agit
Justinianum immeritum: Anastasius repudium utriusq; con-
sensu impune fieri permisit, L. IX. C. de repud. quod ab Justiniano,
vel potius à Theodora conjuge abrogatum est, auth. quod hodie. C.
cod. tit. Utrum magis expediat Reip. satis opinor ex iis, quæ dixi-
mus, intelligi potest. Jure sanè reprobata est illa Anastasii con-
stitutio. Nec enim licentia Judaica repudiorum inter Chri-
stianos exaudiri debet. Minimè tamen diffiteor, Justinum II.
in partes Anastasii concessisse Nov. CXL. abrogatâ patris adopti-
vi constitutione, Rittershus. part. IV. Jur. Justin. c. VII. n. VII.

XVII. Quæcunq; tandem fuerit legum vicissitudo, quam
interdum utilem, imo necessariam prædico, D. Reinking. de R.
S. & E. Lib. II. cl. II. cap. V. D. Unger. exerc. Justin. II. qv. IX. o-
mnes in eo conspirant, deberi marito ab uxore obsequium, &
reverentiam. Inde prono pede sequitur, haud potuisse sine
venia Magistratus in jus vocari maritum ab uxore, quod præter

Bodinum Cujacio *Lib.X. observ. c.X.* Arnold. de Reyger *diff.II. procesf judiciar. th.XV.* Rittershusio *part.IX. Jur. Justin. cap. XI. n.XVI.* placet, succurrente *L.XIV. §.I. D. solut. matrim. junct. L.XIII. D. de in jus voc.* Perversi itaq; Lacedæmonii, quos servos pœnæ jocose vocat Bodinus, dum patientiâ suâ & obsequio mitigabant uxores, dominas appellantes. Cæterum dominæ appellatione salutare uxorem probrosum non est, nisi servile obsequium accesserit. Ita in jure nostro uxores nuncupari consueverunt dominæ, *L.XIX. §.I. D. de ann. legat. L.I. D. rer. amot. L.XLI. pr. D. de legat. III. sed iste dominatus non debet esse ultracolum, pensum, & fustum*, verba sunt Gailii, *II. obs. CXLIV. n. III. Add. Petr. Gregor. Tholos. syntagm. Jur. univers. Lib. XI. c. II. I. n. III. D. Ingep. exerc. Justin. I. qv. VI. Chasfan. catal. glor. mund. confid. XXXI. D. Limn. Lib. IV. Jur. Publ. c. VI. n. LXV.* Incidit hic lex ista regia, cujus memoriam Sexto Papirio debemus: *Mulier viro legitime conjuncta fortunarum & sacrorum socia illi esto, utq; domus ille dominus, ita hæc domina.* Abrumpam per vulgato Aristotelis verberbio *Lib. IIX. Ethic. c. XII: ἐνίον ἀγαθῶν αἰ γυναικὲς ἀνδράσι δόου.*

XIIX. Illud non abs re monet Bodinus, uxorem à viro splendorem, velut à sole, mutuari. Nonnulli cum sponsa quoq; decus istud benignissimè communicant, *Jos. Nold. de stat. nobil. c. LIII.* Hinc fœmina nobilis ignobili nubens partem nobilitatem amittit, *L. IIX. D. de senator.* Obstare dixeris Ulpiano, ut & Bodino, quod nobilitas illa, de qua sermo est, sanguini accepta feratur. At sanguinis jura minimè tolluntur lege civili, *L. XXXIV. D. de pact. L. IIX. D. de R. J. Perezius: Mulier illustris nubens inferioris ordinis viro nobilitatem generis non omnino tollit, sed obscurat, & obumbrat quâdam caligine. Ita maximâ & mediâ capitis diminutione non cognatio ipsa, sed ejus jus expirare dicitur, §. VI. I. de capit. dimin. Moribus autem quarundam gentium non planè obscuratur nobilitas mulierum illustrium, nuptias contrahendo cum abjectæ conditionis Viris, quod & olim quidem tributum certis familiis, nunc passim productum ad illustres dominas, quæ Comitissæ sunt, aut Ducissæ, ut maritos nobilitent, & Comitatus aut Ducatus dignitatem in eos transferant, quod conjunctio*

Etio n aritalis, divini humaniq; juris communicatio, id postulare videatur, licet juri communi repugnet. Nam per matrimonii conjunctionem cum quacung; uxor efficitur de familia Viri, non autem vir de familia uxoris, cujus caput semper est maritus, L. CXCV. D. de V. S. Hinc in Anglia, Svecia, Dania Regina nubens marito ignobili eum quidem Regem non facit, & juramentum fidelitatis Regina prestat, non marito; attamen hic aliquo modo coruscet radiis sue uxoris. At in Hispania matrimonio contracto cum Regina statim maritus consequitur regiam dignitatem, & administrationem, præest. in C. de dignitat. n. XLIX.

XIX. Sed & hoc incorruptè Bodinus docet, quod maritus exul & extorris sequacem habeat uxorem. Conferas velim Gail. II. de P. P. c. X. n. XII. Quid de vagabundo sentire conveniat, prolixum erit explicare. Commendo Treutl. vol. II. Diss. VI. rh. VII. lit. I. Schneidevv. Comm. in Inst. tit. de nupt. part. IV. n. XLVII. XLIX. Vagabundum describit Gailius I. obs. I. n. XXXIV.

XX. Superest in Capite tertio, ut dominium dotis explorem, Bodino ignotum, quem in scholam juris reverti jubet Cujacius Lib. XII. obs. XXXIIX. è qua se rudiorum nimis in forum immisit. Ait enim: *Prædiis omnibus uxoris suo jure uti frui potest maritus.* Omnia uxoris prædia concedere marito renuo. Igitur separanda bona dotalia, parapherna, receptitia, Mynsing. schol. ad Inst. de excus. tutor. §. XIX. Gail. I. obs. CXXXIII. n. V. Add. Gotbofr. ad L. IX. §. II l. D. de J. D. lit. II. Ad res dotales quod attinet, de quibus hic præcise sermo est, domini in legibus nostris mentionem injici compertior, non ususfructus, utut circa dominium illud definiendum non omnes conveniant. Liceat itaq; cum Valentino Riemero de cad II. quæst. illustr. I. distingvere. In nonnullis rebus dotalibus soli marito dominium competit, quales sunt res æstimatæ, L. X. pr. L. XII. pr. D. L. X. C. de J. D. L. un. §. IX. C. de R. II. A. Huc etiam eæ pertinent, quæ pondere, numero, & mensurâ constant, L. XLII. D. de J. D. Sunt enim sua naturâ tales, ut censeantur à lege æstimatæ, Gotbofred. add. L. XLII. lit. D. In aliis rebus naturale quidem dominium est uxori, sed legum subtilitate

transitus earum in patrimonium mariti fieri videtur, ita tamen, ut rei veritas neq; deleta, neq; confusa sit, L.XXX. C. de J. D. Porro quod de dote aestimata asserui, haud indistinctè exaudiri velim. Distingvendum enim esse arbitror cum Fibigio *disp. V. Coll. Legal. quæst. V. semidec.* utrum dos aestimata venditionis, an saltem taxationis causâ fuerit data? Rerum quippe taxationis causâ aestimatarum eadem est ratio, quæ inæstimatarum. Et hanc de dominio dotis sententiam ante annos aliquot Præsidi Excellentissimo Dn. D. Suevo alacriter propugnavi ad JUS DOTIUM attentus, & propugnabo ulterius justo sugillatam. Deniq; Bodino pacta conventa cum Legibus Dei, & Naturæ pugnantia ferre nolenti, etsi jurejurando firmata fuerint, limites constituit Balthas. Cellar. *Lib. I. Polit. c. II. th. XXX.* ne præcipientia jura cum permittentibus confundantur oscitantes.

CAPUT TERTIUM.

I. An sola potestas in liberos sit à natura?	impunitate dignus est minimè.
II. Alimenta liberis debentur à Parentibus; & contra.	XIV. Præter exheredationis causas in Nov. CXV. c. III. expressas adhuc alias agnoscimus.
III. Liberis obsequiosis an debeatur præmium?	XV. Legitima filiorum definita non induxit contemptum Parentum, sed amorem potius.
IV. Inter patrem & filium locus est pæna.	XVI. Adoptionum jura non antiquavit Justinianus.
V. Quæ pæna parricidii?	XVII. Defenditur Agellius.
VI. Jus vitæ ac necis justissime ademptum Parentibus.	XIIX. Adoptivi an regnorum capaces?
VII. Consuetudo legem antiquare valet.	XIX. Bello capti quondam servi fiebant jure gentium.
IIIX. Quale jus patris in bonis adventitiis.	XX. Debitoribus oberati an discessit olim à creditoribus?
IX. De emancipatione nonnulla.	XXI. Servitus aliqua secundum naturam rectè dicitur.
X. Ut & de alimentis liberorum.	XXII. An servos agnoverint Germani?
XI. In hodiernum usq; diem potestas patria viget.	XXIII. Jure Hebræorum an obligati fuerint alienigenæ?
XII. An liceat Patri vim inferenti resistere?	I. Hac-
XIII. Pater interfector liberorū	